

Kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuuden turvaaminen

Toimenpide-esitys:

Määritellään kasvu- ja kuiviketurpeen tuotanto ympäristönsuojelulaissa ruokahuollon turvaamiseksi yleisen edun kannalta tärkeäksi toiminnaksi, jotta mahdollistetaan uusien tuotantoalueiden ennakoitava ja eri tavoitteita yhteensovittava luvitus. Yleisen edun huomioimisesta tulisi säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa, kuten nyt menetellään merkittävän luonnontilan muutoksen osalta.

Perustelut

Kasvu- ja kuiviketurpe on osa kotimaista ruokaturvaa ja huoltovarmuutta. Turpeen osuus suomalaisen vihannes- ja taimituotannon kasvualustoista on erittäin suuri ja kuiviketurpe on siipikarjan ja muiden tuotantoeläinten kuivituksen ensisijainen materiaali. Kasvualustat mahdollistavat kasvihuoneviljelyn Suomessa ja toimiva kuivikemateriaali vaikuttaa suoraan tuotantoeläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä välillisesti elintarviketurvallisuuteen ja kansanterveyteen. Suomessa antibioottien käyttötarve kotieläimillä on vähäistä.

Kasvu- ja kuiviketurpeen kotimainen saatavuus on kuitenkin uhattuna, koska tuotantoalat ehtyvät, eikä uusia tuotantoaloja saada nykyisellään hitaista ja osin huonosti ennakoitavista lupaprosesseista läpi. Luonnonvarakeskuksen laatiman Kuivike- ja kasvualustatuotannon tiekartassa todetaan, että luvituksen sujuvoittamistoimet ovat kiireellisiä eli ne pitää saada täysimääräisesti käyttöön jo vuosien 2026–2027 aikana, sillä kuivike- ja kasvuturpeen saatavuus uhkaa puolittua jo vuoteen 2028 mennessä ja mahdollisesti loppua kokonaan 2030-luvulla ilman toimenpiteitä.

Ympäristönsuojelulain 13 § ohjaa turvetuotannon sijoittamista ja osaltaan luvan myöntämistä. Pykälään on kirjattu yleinen etu osana lupaharkintaa, mutta yleisen edun huomioiminen ei nykyisellään toimi ruoantuotannon huoltovarmuuden näkökulmasta. Asiantuntijaselvitysten mukaan turvetuotannon ympäristölupien myöntämisharkinta on muutoinkin viimeaikaisessa lupakäytännössä ollut erittäin tiukkaa muihin ympäristölupaa vaativiin toimintoihin verrattuna.

Kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuuden edistämiseksi tehtävillä toimenpiteillä on kiire, mikäli kasvihuoneviljelyä ja tuotantoeläinten kasvattamista halutaan jatkaa suomalaisin tuotantopanostuksin eikä tinkiä tuotantoeläinten hyvinvoinnista. Kasvihuoneiden tai tuotantoeläintilojen siirtyminen ulkomailla tuotettuihin tai heikompiin kasvu- ja kuivikemateriaaleihin tarkoittaisi tuotantokustannusten nousua, eläinten hyvinvoinnin heikkenemistä ja ympäristövaikutusten ulkoistamista muihin maihin.

15.9.2026

